

Een Enterse jongen in oorlogstijd (IV)

Links boven het hokje van het Openluchtbad in Enter waar de toegangskaartjes verkocht werden. In een gat onder de vloer hiervan lagen de wapens van het Enterse verzet opgeslagen.

Het Platform Herinnering WOII heeft het jaar 2018 uitgeroepen tot 'Jaar van het Verzet'. In dit kader presenteert Enters Erfgoed tot de bevrijdingstijd (5 mei) een serie verhalen. Dat deze reeks verhalen is opgebouwd rond Hendrik Velten, betekent niet dat we andere leden van de Enterse verzetsgroep(en) minder belangrijk vinden.

In de vorige aflevering hebben we gelezen hoe de N.S.B.-burgemeester Regout van Wierden met behulp van het Bevolkingsregister en N.S.B.-ers steeds gevaarlijker werd. Het verzet in Enter beraadde zich over de situatie en smeedde een gevaarlijk plan. Samen met Wierdense verzetslieden zouden ze het gemeentehuis overvallen en het Bevolkingsregister meenemen. Hiervoor was een betrouwbare benzineauto nodig, die door het Wierdense verzet in de garage van Van den Broeke gestald zou worden en op het afgesproken tijdstip voor zou rijden bij het gemeentehuis. De kaartenbakken zouden naar een schuilplaats in de Vossenbos gebracht worden. Het tweede deel van het plan was burgemeester Regout te liquideren en in het Haarbos te begraven. Op weg naar Wierden liet de verzetsgroep Johan Brunnekeef achter in het Haarbos om het graf voor te bereiden, waarin ze burgemeester Regout zouden laten verdwijnen. De rest van de groep ging naar fotograaf Kolkman in Wierden, waar ze hun wapens in ontvangst zouden nemen. Snelheid was van levensbelang bij deze overval. Slechts een honderd meter van het gemeentehuis verwijderd, in het Gebouw van Christelijke Belangen, waren veel Duitsers ingekwartierd. De enkele ambtenaren die 's avonds in het gemeentehuis aanwezig waren zouden met de wapens in bedwang worden gehouden.

Toen het tijdstip van in actie komen naderde, kwam een bericht van garage Van den Broeke. Daar was op het laatste moment een Duitse vrachtauto met pech aangekomen. De Duitsers eisten dat de auto direct de volgende dag gerepareerd moest worden en schoven de auto in de garage net vóór de auto die voor de overval gebruikt zou worden. Even werd door de groep nog overwogen met een bakkersfiets de kaartenbakken van het Bevolkingsregister te vervoeren, maar dan zouden ze verschillende keren op en neer moeten naar de Vossenbos. Dit was veel te riskant. De hele operatie werd afgeblazen.

Toen ik, in 1990, het hele verhaal van Hendrik Velten hoorde, kon ik mij niet aan de indruk onttrekken dat Enter en Wierden in die tijd aan een ramp ontsnapt waren. Een overval op het Gemeentehuis en een Duitsgezinde burgemeester die was verdwenen, zou waarschijnlijk grote vergeldingsmaatregelen tot gevolg hebben gehad. Tegen het eind van de oorlog kreeg de verzetsgroep 'Wierdenseweg' opdracht om bij het Exoo bomen om te zagen, om een Duitse terugtocht te bemoeilijken. Om tien uur 's avonds kwam de groep van Velten bijeen bij het zwembad. Vanwege de avondklok moesten ze heel voorzichtig op het afgesproken punt bij elkaar komen. Jan Kornegoor had de zaag goed scherp gemaakt en de omgezaagde eiken en populieren vormden een mooie versperring. Hendrik moest ook terug naar huis en via de achterkant en tuintjes van de huizen aan de Dorpsstraat kwam hij bij de Bornerbroekseweg, die hij moest oversteken om thuis te komen. Toen zag hij tot zijn schrik dat de schildwacht bij de Openbare School – die normaal in de Dorpsstraat voor de school liep – op de Bornerbroekseweg op en neer liep. Hendrik durfde het risico niet te nemen de weg over te steken en keerde terug en klopte aan het slaapkamerraam van Albert pluimers ('n Ab van gediene oet'n Diek). Hier bracht hij de nacht door en keerde de volgende morgen naar huis terug.

De volgende aflevering het eind van de oorlog en de eerste tijd na de bevrijding.

Johan Altena